

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τρίτο τμήμα)

της 9ης Ιουνίου 2011*

Στην υπόθεση C-87/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunale ordinario di Vicenza (Ιταλία) με απόφαση της 30ής Ιανουαρίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Φεβρουαρίου 2010, στο πλαίσιο της δίκης

Electrosteel Europe SA

κατά

Edil Centro SpA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, πρόεδρο τμήματος, D. Šváby, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász (εισηγητή) και T. von Danwitz, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

γενική εισαγγελέας: J. Kokott
γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Edil Centro SpA, εκπροσωπούμενη από την R. Campese, avvocatessa,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους N. Bambara και M. Wilderspin,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 3ης Μαρτίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- ¹ Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2001, L 12, σ. 1, στο εξής: κανονισμός).

- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Electrosteel Europe SA (στο εξής: Electrosteel), η οποία έχει την έδρα της στην Αρλ (Γαλλία), και της Edil Centro SpA (στο εξής: Edil Centro), η οποία έχει την έδρα της στο Pionve Rocchette (Ιταλία), σχετικά την εκτέλεση συμβάσεως πωλήσεως εμπορευμάτων.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Στο τμήμα 1, το οποίο φέρει τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», του κεφαλαίου II του κανονισμού περιλαμβάνεται το άρθρο 2, παράγραφος 1, που ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

- 4 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο ίδιο τμήμα 1, ορίζει ότι:

«Τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους μπορούν να εναχθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου κράτους μέλους μόνο σύμφωνα με τους κανόνες που περιλαμβάνονται στα τμήματα 2 έως 7 του παρόντος κεφαλαίου.»

- 5 Το άρθρο 5 του κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 2, που φέρει τον τίτλο «Ειδικές δικαιοδοσίες», του κεφαλαίου II, ορίζει τα εξής:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

1) α) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η [επίδικη] παροχή·

β) για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας διάταξης και εφόσον δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, ο τόπος εκπλήρωσης της επίδικης παροχής είναι:

— εφόσον πρόκειται για πώληση εμπορευμάτων, ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παράδοση των εμπορευμάτων,

— εφόσον πρόκειται για παροχή υπηρεσιών ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παροχή των υπηρεσιών·

γ) το στοιχείο α' εφαρμόζεται, εφόσον δεν εφαρμόζεται το στοιχείο β'.

[...]»

- 6 Το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού, που περιλαμβάνεται στο τμήμα 7, το οποίο φέρει τον τίτλο «Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας», του εν λόγω κεφαλαίου II, προβλέπει ότι:

«Αν τα μέρη, από τα οποία ένα τουλάχιστον έχει την κατοικία του στο έδαφος κράτους μέλους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια κράτους μέλους [έχουν διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν των διαφορών] που έχουν [ανακύψει] ή που θα [ανακύψουν] από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν διεθνή δικαιοδοσία. Αυτή η δικαιοδοσία είναι αποκλειστική εκτός αν τα μέρη συμφώνησαν άλλως. Μια τέτοια συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας πρέπει να καταρτισθεί:

- α) είτε γραπτά είτε προφορικά με γραπτή επιβεβαίωση·
- β) είτε υπό τύπο ανταποκρινόμενο στην πρακτική που έχουν καθιερώσει οι συμβαλλόμενοι στις μεταξύ τους σχέσεις·
- γ) είτε στο διεθνές εμπόριο, υπό τύπο ανταποκρινόμενο στις συνήθειες τις οποίες τα μέρη γνωρίζουν ή οφείλουν να γνωρίζουν και οι οποίες είναι ευρέως γνωστές σ' αυτού του είδους την εμπορική δραστηριότητα και τηρούνται τακτικά από τους συμβαλλόμενους σε συμβάσεις, του είδους για το οποίο πρόκειται, στη συγκεκριμένη εμπορική δραστηριότητα.»

- 7 Το άρθρο 60, παράγραφος 1, του κανονισμού, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο V που φέρει τον τίτλο «Γενικές διατάξεις», ορίζει ότι:

«Για την εφαρμογή του ανά χείρας κανονισμού, εταιρία ή άλλο νομικό πρόσωπο έχει την κατοικία της στον τόπο στον οποίο έχει:

- α) την καταστατική της έδρα·

- β) την κεντρική της διοίκηση ή
- γ) την κύρια εγκατάστασή της.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

- 8 Από τη δικογραφία που διαβιβάσθηκε στο Δικαστήριο προκύπτει ότι η Edil Centro, ως πωλήτρια, και η Electrosteel, ως αγοράστρια, σύναψαν σύμβαση πωλήσεως εμπορευμάτων. Κατόπιν διαφοράς που ανέκυψε σχετικά με την εκτέλεση της συμβάσεως αυτής, η πωλήτρια κατέθεσε ενώπιον του Tribunale ordinario di Vicenza αίτηση διαταγής πληρωμής προκειμένου να υποχρεωθεί η αγοράστρια να της καταβάλει ποσό 36 588,26 ευρώ ως αντίτιμο των εμπορευμάτων που απέκτησε.
- 9 Η αγοράστρια άσκησε ανακοπή προβάλλοντας καταρχάς τον ισχυρισμό ότι το ιταλικό δικαστήριο που επελήφθη της υποθέσεως στερείται διεθνούς δικαιοδοσίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού. Προς στήριξη της ανακοπής αυτής, η αγοράστρια επικαλέσθηκε το γεγονός ότι εδρεύει στη Γαλλία και ότι, ως εκ τούτου, θα έπρεπε να εναχθεί ενώπιον δικαστηρίου αυτού του κράτους μέλους.
- 10 Η Edil Centro διατείνεται αντιθέτως ότι η σύμβαση, η οποία συνάφθηκε στην ευρισκόμενη στην Ιταλία έδρα της, περιέχει τη ρήτρα «Resa: Franco ns. [nostra] sede» («Παράδοση: στην έδρα μας») όσον αφορά τον τόπο παραδόσεως του εμπορεύματος και ότι, κατά συνέπεια, τα ιταλικά δικαστήρια έχουν διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθούν της διαφοράς.
- 11 Η Edil Centro παραπέμπει στους όρους που κατήρτισε το εδρεύον στο Παρίσι Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο και οι οποίοι ονομάζονται «Incoterms» («international commercial terms»), και συγκεκριμένα στην έκδοσή τους του 2000 στην αγγλική, η

οποία είναι η επίσημη γλώσσα τους, και υποστηρίζει ότι η ρήτρα «Resa: Franco nostra sede» αντιστοιχεί στον Incoterm «EXW» («Ex Works»), σημεία A4 και B4, βάσει του οποίου καθορίζεται ο τόπος παραδόσεως των εμπορευμάτων.

- 12 Τα σημεία αυτά του «Incoterm Ex Works» έχουν ως εξής:

«A4 Delivery

The seller must place the goods at the disposal of the buyer at the named place of delivery, not loaded on any collecting vehicle, on the date or within the period agreed or, if no such time is agreed, at the usual time for delivery of such goods. If no specific point has been agreed within the named place, and if there are several points available, the seller may select the point at the place of delivery which best suits his purpose.

B4 Taking delivery

The buyer must take delivery of the goods when they have been delivered in accordance with A4 [...]».

- 13 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι το εμπόρευμα που αποτελεί αντικείμενο της επίμαχης συμβάσεως παραδόθηκε στην αγοράστρια από μεταφορέα, ο οποίος παρέλαβε το εμπόρευμα αυτό στην Ιταλία, στην έδρα της πωλήτριας, και το παρέδωσε στη Γαλλία, στην έδρα της αγοράστριας.

- 14 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η έννοια του «τόπου παραδόσεως» ως «τόπου εκπληρώσεως της επίδικης παροχής», σύμφωνα με το άρθρο 5, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού, έχει αποτελέσει αντικείμενο αντικρουόμενων ερμηνειών, τόσο εκ μέρους των δικαστηρίων ουσίας, όσο και εκ μέρους του Corte suprema di Cassazione.
- 15 Λαμβάνοντας υπόψη αυτές τις αντικρουόμενες ερμηνείες, το Tribunale ordinario di Vicenza αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 5, σημείο 1, στοιχείο β', του κανονισμού [...] και το κοινοτικό δίκαιο εν γένει υπό την έννοια ότι, στην περίπτωση κατά την οποία προβλέπει, προκειμένου περί πωλήσεως αγαθών, τόπος εκπληρώσεως της παροχής είναι ο τόπος όπου, δυνάμει της συμβάσεως, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παράδοση των εμπορευμάτων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τόπος παραδόσεως βάσει του οποίου θα καθορισθεί το έχον διεθνή δικαιοδοσία δικαστήριο είναι αυτός του τελικού προορισμού των εμπορευμάτων που αποτελούν αντικείμενο της συμβάσεως ή υπό την έννοια ότι ο τόπος αυτός βάσει του οποίου θα καθορισθεί το έχον διεθνή δικαιοδοσία δικαστήριο είναι ο τόπος εκπληρώσεως από τον πωλητή της υποχρέωσης παραδόσεως, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες εν προκειμένω διατάξεις ουσιαστικού δικαίου, ή τελικά οι προπαρατεθείσες διατάξεις επιδέχονται διαφορετική ερμηνεία;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

- 16 Διαπιστώνεται καταρχάς, ότι, κατόπιν της εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου υποβολής της υπό κρίση αιτήσεως για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως, το Δικαστήριο εξέδωσε την απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2010, C-381/08, Car Trim, Συλλογή 2010, σ. I-1255 και με την οποία αποφάνθηκε, στο σημείο 2 του διατακτικού της αποφάσεως αυτής, ότι το άρθρο 5, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση πωλήσεως καταρτιζομένης εξ αποστάσεως, ο τόπος όπου, δυνάμει της συμβάσεως, παραδόθηκαν ή έπρεπε να παραδοθούν τα εμπορεύματα πρέπει να καθορίζεται βάσει των διατάξεων της συμβάσεως αυτής. Προσέθεσε ότι, σε περίπτωση κατά την οποία είναι αδύνατος ο καθορισμός του τόπου παραδόσεως επί της βάσεως αυτής, χωρίς να απαιτείται να ληφθεί υπόψη το εφαρμοστέο στη σύμβαση ουσιαστικό δίκαιο, τόπος παραδόσεως είναι αυτός της

πραγματικής παραδόσεως των εμπορευμάτων στον αγοραστή, με την οποία ο αγοραστής απέκτησε ή έπρεπε να αποκτήσει την εξουσία να διαθέτει τα εμπορεύματα αυτά, στον τόπο που αποτελεί τον τελικό προορισμό της πράξεως της πώλησεως.

- 17 Η ερμηνεία της εν λόγω διατάξεως την οποία έδωσε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφαση *Car Trim* μπορεί να τύχει εφαρμογής στην υπόθεση της κύριας δίκης και παρέχει σχεδόν πλήρη απάντηση στο ερώτημα που υπέβαλε το *Tribunale ordinario di Vicenza*.
- 18 Το ζήτημα που πρέπει να διευκρινισθεί επιπλέον αφορά την ερμηνεία της φράσεως «δυνάμει της συμβάσεως», κατά το άρθρο 5, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού, ιδίως δε το κατά πόσον είναι δυνατό να ληφθούν υπόψη οι όροι και οι ρήτρες της συμβάσεως που δεν περιλαμβάνουν άμεσο και ρητό καθορισμό τόπου παραδόσεως, βάσει του οποίου θα καθορισθεί με τη σειρά του το δικαστήριο που θα έχει διεθνή δικαιοδοσία να επιληφθεί των διαφορών μεταξύ των συμβαλλομένων.
- 19 Πρέπει να υπομνησθεί συναφώς ότι, κατά το άρθρο 23 του κανονισμού, συμφωνία παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί να συναφθεί όχι μόνον γραπτώς ή προφορικά με γραπτή επιβεβαίωση, αλλά και με τύπο σύμφωνο με την πρακτική που έχουν καθιερώσει οι συμβαλλόμενοι στις μεταξύ τους σχέσεις ή, στο διεθνές εμπόριο, με τύπο σύμφωνο με τις συνήθειες τις οποίες τα μέρη γνωρίζουν ή οφείλουν να γνωρίζουν και οι οποίες είναι ευρέως γνωστές σ' αυτού του είδους την εμπορική δραστηριότητα και τηρούνται τακτικά από τους συμβαλλόμενους όσον αφορά συμβάσεις του ίδιου είδους στον οικείο κλάδο εμπορικής δραστηριότητας.

- 20 Δεν υπάρχει λόγος να γίνει δεκτό ότι ο νομοθέτης της Ενώσεως είχε την πρόθεση να μη λαμβάνονται υπόψη αυτές οι εμπορικές συνήθειες για την ερμηνεία άλλων διατάξεων του ιδίου κανονισμού και ιδίως για τον καθορισμό του έχοντος διεθνή δικαιοδοσία δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 5, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού αυτού.
- 21 Οι συνήθειες, ιδίως εφόσον συγκεντρώνονται, διευκρινίζονται και δημοσιεύονται σε συλλογές από αναγνωρισμένες επαγγελματικές οργανώσεις και εφόσον τηρούνται ευρέως στην πράξη από τις επιχειρήσεις είναι σημαντικές όσον αφορά την μη εκπορευόμενη από κρατικές αρχές ρύθμιση του παγκόσμιου εμπορίου. Καθιστούν ευχερέστερο το έργο των επιχειρήσεων όσον αφορά την κατάρτιση της συμβάσεως, καθόσον, με τη χρήση σύντομων και απλών όρων, μπορούν να ρυθμίζουν μεγάλο μέρος των εμπορικών σχέσεών τους. Οι Incoterms, οι οποίοι έχουν καταρτισθεί από το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο και οι οποίοι καθορίζουν και κωδικοποιούν το περιεχόμενο ορισμένων όρων και ρητρών που χρησιμοποιούνται ευρέως στο διεθνές εμπόριο, τυγχάνουν ιδιαίτερας ευρείας αναγνωρίσεως και εφαρμογής στην πράξη.
- 22 Επομένως, κατά την εξέταση συμβάσεως, προκειμένου να καθορισθεί ο τόπος παραδόσεως κατά την έννοια του άρθρου 5, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να λάβει υπόψη όλους τους σχετικούς όρους και όλες τις σχετικές ρήτρες της συμβάσεως, περιλαμβανομένων, ενδεχομένως, των όρων και ρητρών που έχουν γενικώς αναγνωρισθεί και καθιερωθεί βάσει των συνηθειών του διεθνούς εμπορίου, όπως είναι οι «Incoterms», εφόσον μπορούν να καταστήσουν δυνατό τον σαφή προσδιορισμό του τόπου αυτού.
- 23 Σε περίπτωση κατά την οποία η επίμαχη σύμβαση περιέχει τέτοιους όρους ή ρήτρες, μπορεί να αποδειχθεί αναγκαίο να εξετασθεί αν αυτοί καθορίζουν αποκλειστικώς τις προϋποθέσεις σχετικά με τη μετάθεση του κινδύνου ή την κατανομή των δαπανών μεταξύ των συμβαλλομένων ή εάν καθορίζουν επίσης τον τόπο παραδόσεως των εμπορευμάτων. Όσον αφορά τον Incoterm «Ex Works», του οποίου γίνεται επίκληση στο πλαίσιο της υποθέσεως της κύριας δίκης, διαπιστώνεται ότι, όπως επισήμανε η γενική εισαγγελέας στο σημείο 40 των προτάσεών της, η ρήτρα αυτή περιλαμβάνει όχι μόνον τις διατάξεις των σημείων A5 και B5, τα οποία φέρουν τον τίτλο «Transfer of risks» και αφορούν τη μετάθεση του κινδύνου, καθώς και εκείνες των σημείων A6

και Β6, τα οποία φέρουν τον τίτλο «Division of costs» και αφορούν την κατανομή των δαπανών, αλλά, χωριστά, και τις διατάξεις των σημείων Α4 και Β4, οι οποίες φέρουν τον τίτλο «Delivery» και «Taking delivery», αντιστοίχως, και οι οποίες παραπέμπουν στον ίδιο τόπο, καθιστώντας έτσι δυνατό τον καθορισμό του τόπου παραδόσεως των εμπορευμάτων.

- 24 Αντιθέτως, σε περίπτωση κατά την οποία τα εμπορεύματα τα οποία αποτελούν αντικείμενο της συμβάσεως απλώς διέρχονται από το έδαφος κράτους μέλους το οποίο δεν συνδέεται ούτε με την κατοικία των συμβαλλομένων, ούτε με τον τόπο αποστολής ή με τον προορισμό των εμπορευμάτων, πρέπει να εξετασθεί ειδικότερα αν ο τόπος που μνημονεύεται στη σύμβαση και βρίσκεται εντός αυτού του κράτους μέλους χρησιμεύει απλώς στην κατανομή των δαπανών και των κινδύνων που σχετίζονται με τη μεταφορά των εμπορευμάτων ή αν πράγματι αποτελεί και τον τόπο παραδόσεως των εμπορευμάτων αυτών.
- 25 Στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξετάσει αν η ρήτρα «Resa: Franco [nostra] sede», την οποία περιέχει η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση, αντιστοιχεί στον Incoterm «Ex Works», σημεία Α4 και Β4, ή σε άλλη ρήτρα ή συνήθεια που τηρείται τακτικά στο εμπόριο και η οποία δύναται να προσδιορίσει σαφώς, χωρίς να απαιτείται να ληφθεί υπόψη το εφαρμοστέο στη σύμβαση ουσιαστικό δίκαιο, τον τόπο παραδόσεως των εμπορευμάτων σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή.
- 26 Κατόπιν των ανωτέρω, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση πωλήσεως καταρτιζομένης εξ αποστάσεως, ο τόπος όπου παραδόθηκαν ή έπρεπε να παραδοθούν τα εμπορεύματα δυνάμει της συμβάσεως πρέπει να καθορίζεται βάσει των διατάξεων της συμβάσεως αυτής. Για να διακριβωθεί αν ο τόπος παραδόσεως καθορίζεται «δυνάμει της συμβάσεως», το εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της υποθέσεως πρέπει να λάβει υπόψη όλους τους σχετικούς όρους και όλες τις σχετικές ρήτρες της συμβάσεως αυτής που δύναται να προσδιορίσουν σαφώς τον τόπο αυτό, περιλαμβανομένων των όρων και των ρητρών που έχουν γενικώς αναγνωρισθεί και καθιερωθεί βάσει των συνθηκών του διεθνούς εμπορίου, όπως είναι οι Incoterms, τους οποίους κατήρτισε το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο, όπως εκδόθηκαν το 2000. Σε περίπτωση κατά την οποία είναι αδύνατος ο καθορισμός του τόπου παραδόσεως επί της βάσεως αυτής, χωρίς να απαιτείται να ληφθεί υπόψη το

εφαρμοστέο στη σύμβαση ουσιαστικό δίκαιο, τόπος παραδόσεως είναι αυτός της πραγματικής παραδόσεως των εμπορευμάτων στον αγοραστή, με την οποία ο αγοραστής απέκτησε ή έπρεπε να αποκτήσει την εξουσία να διαθέτει τα εμπορεύματα αυτά, στον τόπο που αποτελεί τον τελικό προορισμό της πράξεως της πωλήσεως.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ²⁷ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφαινεται:

Το άρθρο 5, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 2000, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι, σε περίπτωση πωλήσεως καταρτιζομένης εξ αποστάσεως, ο τόπος όπου παραδόθηκαν ή έπρεπε να παραδοθούν τα εμπορεύματα δυνάμει της συμβάσεως πρέπει να καθορίζεται βάσει των διατάξεων της συμβάσεως αυτής.

Για να διακριβωθεί αν ο τόπος παραδόσεως καθορίζεται «δυνάμει της συμβάσεως», το εθνικό δικαστήριο που έχει επιληφθεί της υποθέσεως πρέπει να λάβει υπόψη όλους τους σχετικούς όρους και όλες τις σχετικές ρητρες της συμβάσεως αυτής που δύνανται να προσδιορίσουν σαφώς τον τόπο αυτό, περιλαμβανομένων των όρων και των ρητρών που έχουν γενικώς αναγνωρισθεί

και καθιερωθεί βάσει των συνηθειών του διεθνούς εμπορίου, όπως είναι οι Incoterms («international commercial terms»), τους οποίους κατήρτισε το Διεθνές Εμπορικό Επιμελητήριο, όπως εκδόθηκαν το 2000.

Σε περίπτωση κατά την οποία είναι αδύνατος ο καθορισμός του τόπου παραδόσεως επί της βάσεως αυτής, χωρίς να απαιτείται να ληφθεί υπόψη το εφαρμοστέο στη σύμβαση ουσιαστικό δίκαιο, τόπος παραδόσεως είναι αυτός της πραγματικής παραδόσεως των εμπορευμάτων στον αγοραστή, με την οποία ο αγοραστής απέκτησε ή έπρεπε να αποκτήσει την εξουσία να διαθέτει τα εμπορεύματα αυτά, στον τόπο που αποτελεί τον τελικό προορισμό της πράξεως της πώλησεως.

(υπογραφές)